

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ МАШИНА

Зоран БАКИЋ, M.Sc.ME

Руководилац групе за техничке прописе

Сектор за инфраструктуру квалитета

Министарства економије и регионалног развоја

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

Усклађеност са прописима Европске уније

Овај правилник је усклађен са свим начелима и
битним захтевима из

Директиве број 2006/42/ЕЗ о машинама

Европског парламента и Савета
од 17. маја 2006. године

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

МАШИНСКИ СЕКТОР ЕУ

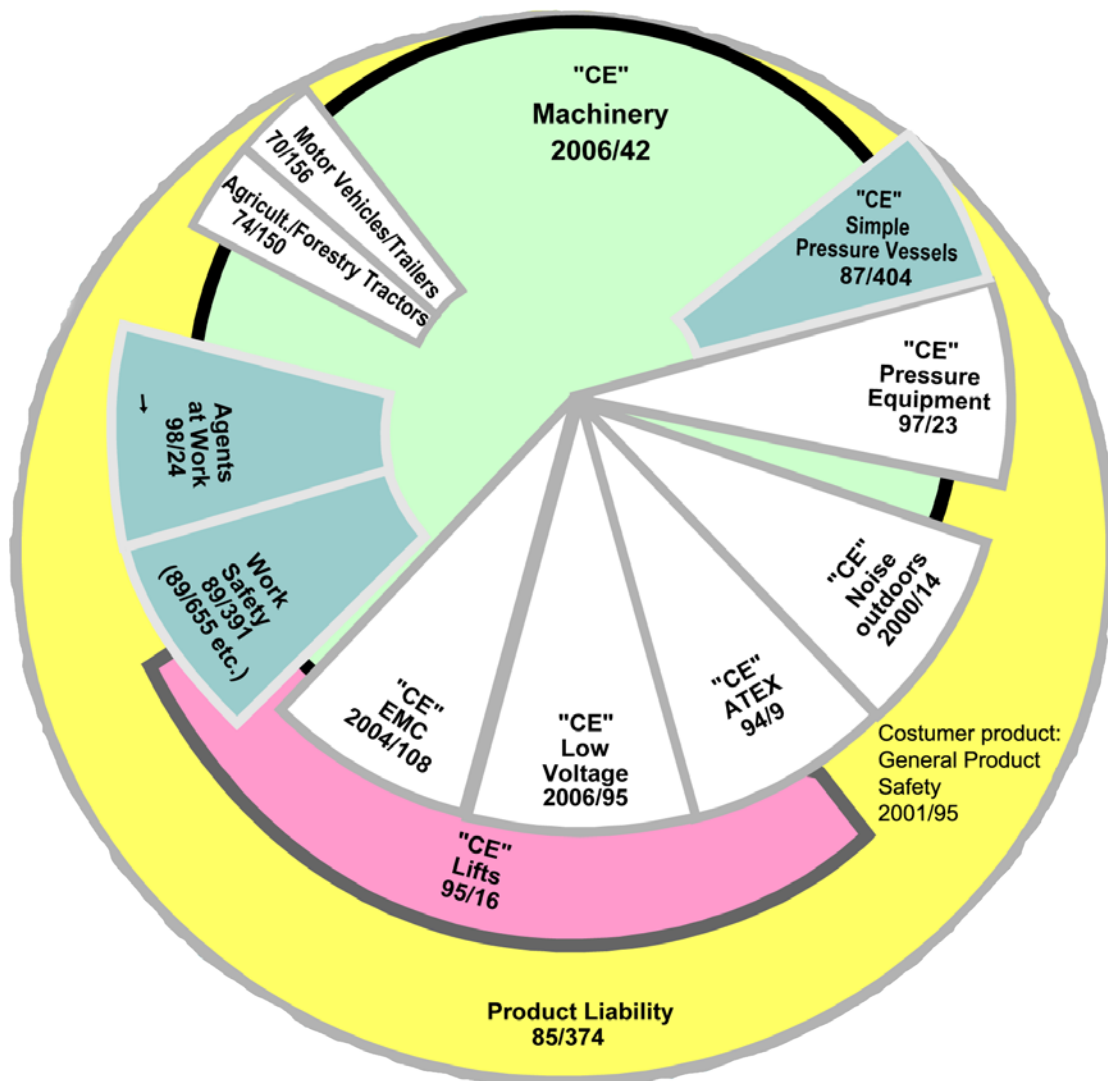
Машински сектор представља један од највећих индустријских сектора у Европској Унији, у смислу броја компанија (око 169 000 од којих највећи број малих и средњих предузећа), и броја запослених (3,3 милиона).

Са 36% учешћа на светском тржишту, Европа је највећи светски произвођач и извозник машина. Конкурентност машинске индустрије лежи у синтези одличног, иновативног производа, применом **know-how технологија**, вештинама и способностима да се задовоље све жеље купца...

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

Преплитање Директива

ШТА ДОНОСИ ОВАЈ ПРАВИЛНИК? (1)

Овим правилником прописују се:

- **битни захтеви** за заштиту здравља и безбедности који се односе на пројектовање и израду машина, као и други захтеви и услови који морају бити испуњени за њихово стављање на тржиште и/или употребу;
- садржина **Декларације о усаглашености** машине и Декларације о уградњи делимично завршене машине;

ШТА ДОНОСИ ОВАЈ ПРАВИЛНИК? (2)

Овим правилником прописују се:

- садржина техничке документације;
- поступци за оцењивање усаглашености;
- захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано;
- знак усаглашености и означавање усаглашености;
- поверљивост података и заштитна клаузула

ПРИМЕНА ПРАВИЛНИКА

Примењује се на следеће производе:

- 1) машине;
- 2) заменљиву опрему;
- 3) безбедносне компоненте;
- 4) приборе за дизање;
- 5) ланце, ужад и транспортне траке;
- 6) заменљиве механичке преноснике снаге;
- 7) делимично завршене машине

ПРАВИЛНИК СЕ **НЕ** ПРИМЕЊУЈЕ (1)

- 1) безбедносне компоненте које се користе као резервни делови;
- 2) посебну опрему која се употребљава на сајмовима и/или у забавним парковима;
- 3) машине које су посебно пројектоване или које се пуштају у употребу у нуклеарне сврхе;
- 4) оружје, укључујући ватрено оружје;

ПРАВИЛНИК СЕ **НЕ** ПРИМЕЊУЈЕ (2)

5) следећа превозна средства:

- пољопривредни и шумски трактори;
- моторна возила и њихове приколице обухваћене посебним прописом;
- возила са два или три точка обухваћена посебним прописом;
- моторна возила која су намењена искључиво за такмичења;
- превозна средства у ваздушном, воденом или железничком саобраћају.

б) морска пловила и покретне приобалне јединице и машине које су монтиране на тим пловилима и/или јединицама;

ПРАВИЛНИК СЕ **НЕ** ПРИМЕЊУЈЕ (3)

- 7) машине за војне и полицијске сврхе;
- 8) машине за истраживачке сврхе за привремену употребу у лабораторијама;
- 9) рударску опрему за дизање намотавањем;
- 10) машине намењене за померање извођача за време извођења сценских представа;
- 11) електричне и електронске производе, односно групе тих производа на које се примењују други прописи;
- 12) високонапонску електричну опрему.

СТРУКТУРА ПРАВИЛНИКА О БЕЗБЕДНОСТИ МАШИНА

ПРАВИЛНИК

Прилог 1

Битни захтеви за
здравље и
безбедност

Прилог 2

Декларације:

- Декларација о
усаглашености
- Декларација о
уградњи делимично
завршене машине

Прилог 3

Знак усаглашености

- Српски знак
усаглашености
- СЕ знак

Прилог 4

Врсте машина на
које се мора
применити један
од поступака за
оцењивање
усаглашености
из члана 8. ст. 3. и 4.
правилника

Прилог 5

списак
безбедносних
компоненти из
члана 3. став 1.
тачка 3)

Прилог 6

Упутства за
монтажу
делимично
завршене
машине

Прилог 11

Основни захтеви које мора
да испуни тело за
оцењивање усаглашености
да би било именовано за
оцењивање усаглашености

Прилог 7

Техничка документација
за машине и
одговарајућа техничка
документација за
делимично завршене
машине

Прилог 8

Оцењивање усаглашености
интерном контролом
производње машина

Прилог 9

Преглед
типа

Прилог 10

Потпуно
обезбеђивање
квалитета

Корелациона
табела

БИТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИЗРАДУ МАШИНА - Прилог 1

- ✓ **Произвођач** машине **врши процену ризика,**
- ✓ После процене ризика, **машина се мора пројектовати и израдити** тако да се узму у обзир резултати ове процене,
- ✓ **Битни захтеви** за здравље и безбедност утврђени у овом прилогу **су обавезни.**
- ✓ Машина мора бити, колико год је то могуће, пројектована и израђена са намером приближавања тим циљевима.

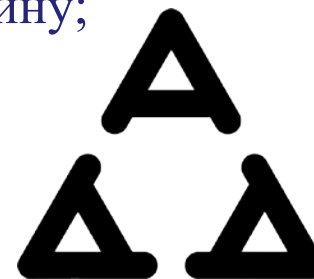
СТАВЉАЊЕ МАШИНЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ У УПОТРЕБУ

Произвођач или његов заступник дужан је да:

- ✓ обезбеди да машина испуњава **битне захтеве** одређене у Прилогу 1 овог правилника;
- ✓ обезбеди **доступност техничке документације** (*technical file for machinery*) за машину из Прилога 7 овог Правилника;
- ✓ посебно **обезбеди потребне информације** (упутства и сл.) о машини;
- ✓ спроведе одговарајуће поступке оцењивања усаглашености;
- ✓ сачини **Декларацију о усаглашености машине** у складу са Прилогом 2 поглавље А и обезбеди да та декларација прати машину;

Постави знак усаглашености на машину.

СТАВЉАЊЕ МАШИНЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ У УПОТРЕБУ (2)

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА МАШИНУ

- ✓ Техничка документација мора да потврди да машина испуњава захтеве овог правилника;
- ✓ Техничка документација обухвата пројектовање, израду и рад машине у оној мери у којој је то потребно за оцењивање усаглашености;
- ✓ Техничка документација мора да буде сачињена на српском језику, односно на једном од службених језика ЕУ, са одговарајућим преводом на српски језик;

СТАВЉАЊЕ МАШИНЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ У УПОТРЕБУ (3)

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА МАШИНУ

Обухвата:

- ✓ **конструкциону документацију;**
- ✓ **интерне мере произвођача код серијске производње**

Мора бити доступна надлежним инспекторима најмање **десет година** после датума производње машине или десет године после датума последњег произведеног примерка, у случају серијске производње.

СТАВЉАЊЕ МАШИНЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ У УПОТРЕБУ (4)

Декларација о усаглашености машине садржи:

- пословно име, односно назив и адресу седишта произвођача и кад то долази у обзир, његовог заступника,
- име и адресу лица овлашћеног за сачињавање техничке документације,
- опис и ознаку машине,
- изричито навођење да је машина у складу са свим захтевима овог правилника и где је то могуће, навођење о усаглашености са другим посебним прописима и/или захтевима са којима је машина усаглашена,
- ако је то одговарајуће, све релевантне податке Именованог тела које је извршило Преглед типа машине из Прилога 9,

СТАВЉАЊЕ МАШИНЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ У УПОТРЕБУ (5)

Декларација о усаглашености машине садржи:

- ако је то одговарајуће, све релевантне податке Именованог тела које је одобрило систем потпуног обезбеђивања квалитета из Прилога 10,
- позивање на примењене српске стандарде за машине,
- ако је то одговарајуће, позивање на друге стандарде и техничке спецификације кад су оне примењене,
- место и датум издавања декларације,
- идентификацију и потпис овлашћеног лица, одговорног за сачињавање декларације о усаглашености

СТАВЉАЊЕ МАШИНЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ У УПОТРЕБУ (6)

Декларација о уградњи **делимично завршене** машине садржи и:

- навођење да делимично завршена машина не сме бити пуштена у рад све док се за машину, у коју ће се делимично завршена машина уградити, не утврди да је усаглашена са захтевима овог правилника.

Ко и колико чува Декларацију о усаглашености ?

Произвођач машине или **његов заступник** чува оригиналну декларацију о усаглашености машине, у периоду од најмање десет година после датума израде последње машине.

СТАВЉАЊЕ МАШИНЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ У УПОТРЕБУ (7)

- **Сматра се** да је машина на коју је **стављен знак усаглашености** и коју прати декларација о усаглашености машине усаглашена са захтевима из овог правилника
- Ако је одређена **машина** предмет и **других прописа** којима се прописује стављање знака усаглашености, постављен **знак усаглашености означава да је та машина у складу и са захтевима тих других прописа** што се види из декларације о усаглашености.

СЛОБОДАН ПРОМЕТ

- **Машина која испуњава захтеве и услове** из овог правилника **ставља се на тржиште и/или употребу слободно**, без икаквих ограничења.
- На тржиште се може слободно, без икаквих ограничења, стављати само **делимично завршена машина** за коју је произвођач или његов заступник сачинио и издао **Декларацију о уградњи** из Прилога 2 поглавље Б

СЛОБОДАН ПРОМЕТ (2)

- **Неусаглашене машине или делимично завршене машине** могу се приказивати на сајмовима, изложбама, итд, само ако је на њима **видно означено да се оне неће пласирати на тржиште**, док се не усагласе са прописима.
- За време показивања машине или делимично завршене машине предузимају се одговарајуће безбедносне мере ради заштите људи.

ПРЕТПОСТАВКА УСАГЛАШЕНОСТИ

- **Сматра се** да машина испуњава битне захтеве за здравље и безбедност из **Прилога 1**, ако је израђена у складу са српским стандардима из области машина којима су **преузети одговарајући хармонизовани стандарди**,
- **списак стандарда** се саставља и објављује у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

(„Службени гласник РС”, број 25/10)

На основу члана 7. ст. 3. и 4. Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09) у вези са чланом 7. Правилника о безбедности машина („Службени гласник РС”, број 13/10),

Министар економије и регионалног развоја објављује

СПИСАК СРПСКИХ СТАНДАРДА ИЗ ОБЛАСТИ МАШИНА

Редни број	Ознака српског стандарда	Наслов српског стандарда	Наслов српског стандарда на енглеском језику	Ознака референтног хармонизованог европског стандарда
1.	SRPS EN ISO 7250:2005	Основне мере људског тела за техничко конструисање	Basic human body measurements for technological design	EN ISO 7250:1997
2.	SRPS EN ISO 14122-1:2006	Безбедност машина-Трајна средства за прилаз машини-Део 1: Избор непокретних средстава за прилаз између два нивоа	Safety of machinery-Permanent means of access to machinery-Part 1: Choice of fixed means of access between two levels	EN ISO 14122-1:2001
3.	SRPS EN ISO 14122-2:2006	Безбедност машина-Трајна средства за прилаз машини-Део 2: Радне платформе и стазе	Safety of machinery-Permanent means of access to machinery-Part 2: Working platforms and walkways	EN ISO 14122-2:2001
4.	SRPS EN ISO 14122-3:2006	Безбедност машина-Трајна средства за прилаз машини-Део 3: Степенице, лестве са степеницама и заштитне ограде	Safety of machinery-Permanent means of access to machinery-Part 3: Stairs, stepladders and guard-rails	EN ISO 14122-3:2001

ПОСТУПЦИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ

Ако машина није наведена у Прилогу 4. - произвођач или његов заступник примењују оцењивање усаглашености интерном контролом производње - Прилог 8 .

Ако је машина наведена у Прилогу 4 овог правилника, а није израђена у складу са српским стандардима , или је делимично усклађена са њима или ти стандарди не покривају све битне захтеве за здравље и безбедност, или ако за ту машину не постоје стандарди, произвођач или заступник примњују:

- Преглед типа из Прилога 9 са интерном контролом производње из Прилога 8;
- Потпуно обезбеђивање квалитета из Прилога 10.

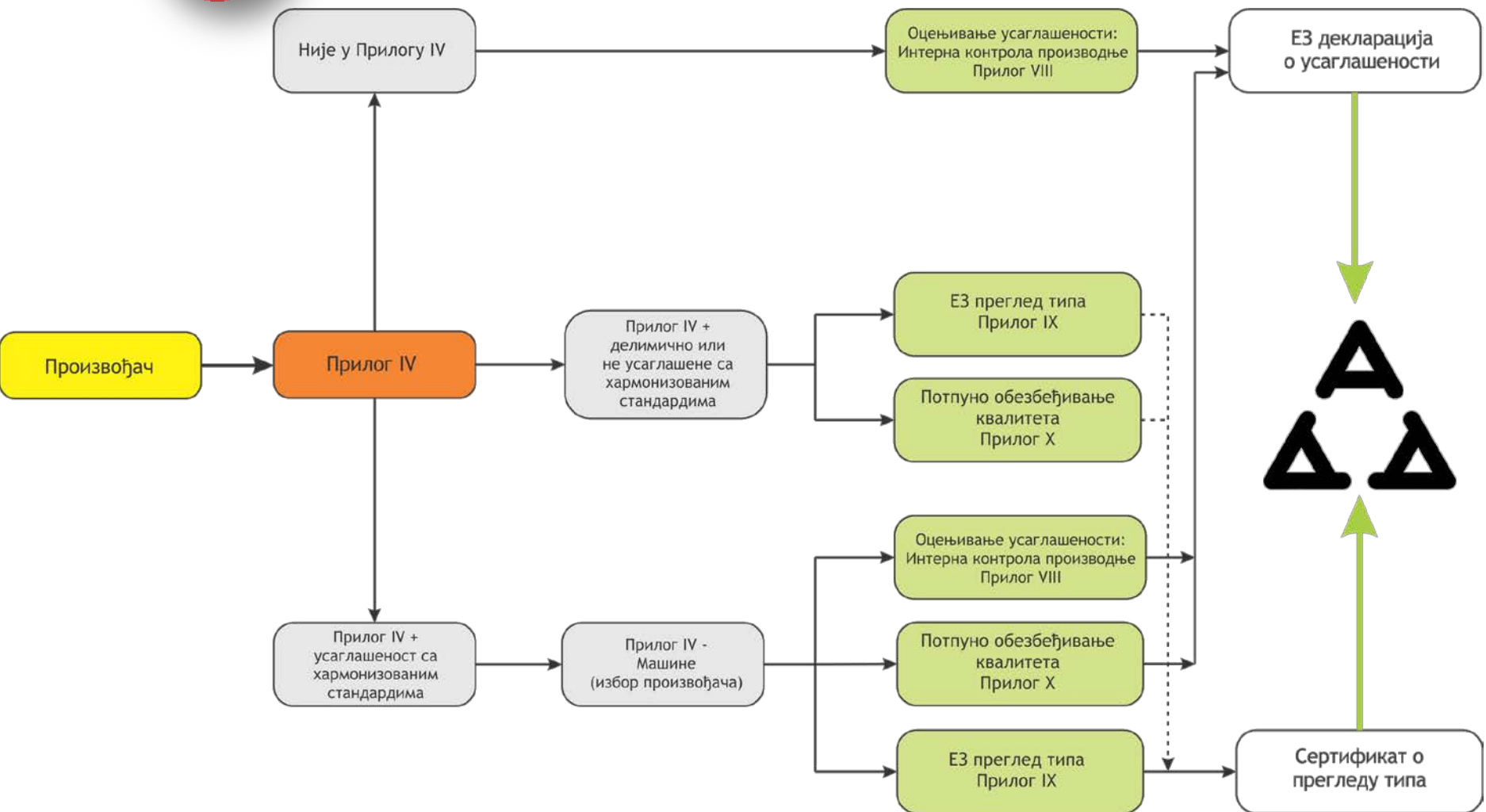
Ако је машина наведена у Прилогу 4 Правилника израђена у складу са српским (хармонизованим) стандардима и ако ти стандарди покривају све битне захтеве за здравље и безбедност, произвођач или његов заступник примењује један од следећих поступака:

- Интерна контрола производње - Прилог 8;
- Преглед типа из Прилога 9 и интерна контрола производње - из Прилога 8;
- Потпуно обезбеђивање квалитета из Прилога 10.

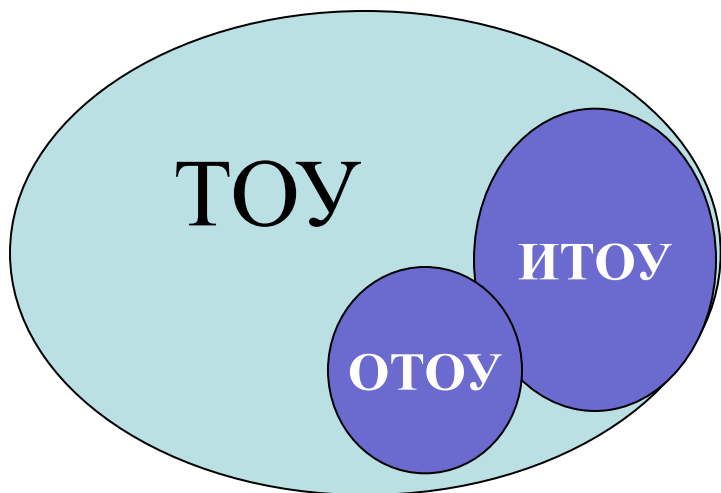

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

ИМЕНОВАНО ТЕЛО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ (1)

„Тело за оцењивање усаглашености“
је тело које спроводи оцењивање
усаглашености, укључујући
еталонирање, испитивање,
сертификацију и контролисање.

**„ИМЕНОВАНО тело за оцењивање
усаглашености“ (ИТОУ)**
је тело које је именовано од стране
државе (испуњава све захтеве
постављене у Правилнику).

Оцењивање усаглашености је свака активност
којом се утврђује да ли је производ, односно процес
производње усаглашен са прописаним техничким захтевима.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

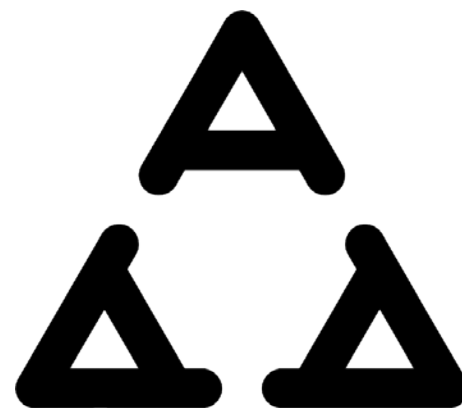
ИМЕНОВАНО ТЕЛО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ (2)

Тело за оцењивање усаглашености може да обавља послове оцењивања усаглашености машина из члана 8. ст. 3. и 4. овог правилника, ако испуњава захтеве за оцењивање усаглашености из **Прилога 11**

ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

- означава „само” усаглашеност са правилником,
- представља усаглашеност са свим применљивим директивама,
- поставља га произвођач, заступник, увозник,
- одговорност произвођача

Српски знак усаглашености

Правилник о начину стављања знакова усаглашености на производе, као и употреби знакова усаглашености („Службени гласник РС”, број 25/10)

НЕОДГОВАРАЈУЋЕ (ПОГРЕШНО) ОЗНАЧАВАЊЕ

- ✓ Стављање знака усаглашености у складу са овим Правилником на производе на које се не примењује овај Правилник;
- ✓ Непостојање знака усаглашености на машини, или непостојање декларације о усаглашености за машину;
- ✓ Стављање другог знака на машину, који није знак усаглашености, симбола, натписа или друге ознаке чије стављање је забрањено.

Мере у случају да **надлежни инспектор** утврди погрешно означавање:

- Произвођач или његов заступник **мора да усагласи машину** са Правилником, да отклони утврђену повреду или да предузме другу одговарајућу меру по налогу инспектора.

У супротном - **надлежни инспектор предузима друге мере на које је овлашћен законом (ЗТЗ)** и другим прописима, укључујући ограничавање, забрану стављања на тржиште производа или његово повлачење са тржишта, према прописаним поступку.

Поверљивост података

Сви подаци у вези са правима и обавезама лица која учествују у спровођењу овог Правилника су поверљиви.

Нарочито се поверљивим, сматрају подаци и информације које су означене као **пословна, професионална, службена и трговинска тајна**, осим ако се ради о подацима и информација у вези са ризицима које производи представљају по здравље и безбедност у смислу закона којим се уређује општа безбедност производа.

Претходне одредбе не утичу на обавезе Министарства, именованих тела и надлежних инспектора у вези са међусобном разменом обавештења, давање упозорења и сарадњу са Европском Комисијом и државама ЕУ.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ **- Значење појединих термина -**

До приступања ЕУ или закључивања АСАА споразума

- Знак усаглашености
- Преглед типа
- Сертификат о прегледу типа
- Декларација о усаглашености
машине

Од приступања ЕУ или закључивања АСАА споразума

- СЕ знак
- ЕЗ преглед типа
- ЕЗ сертификат о прегледу типа
- ЕЗ декларација о усаглашености
машине

ПОТВРДА О УСАГЛАШЕНОСТИ (1)

Произвођач, његов заступник или **увозник** у случају да произвођач или његов заступник није регистрован на територији Републике Србије, **пре стављања на тржиште** машина на које се примењује овај правилник и за које је примењен поступак оцењивања усаглашености машине из Прилога 8, и то:

- лифтова на електрични погон за вертикални превоз терета са кабином у коју није могућ приступ људи;
- ланаца и саставних елемената ланаца;
- челичне ужади за општу намену и
- преносних алата са електромоторима називног наизменичног напона до 250 V за употребу у домаћинству и сличну употребу,

ПОТВРДА О УСАГЛАШЕНОСТИ (2)

доставља **Именованом телу**, примерак **Декларације о усаглашености** за ту машину **са припадајућом техничком документацијом**, ради потврђивања усаглашености машине са захтевима из овог правилника.

- Именовано тело издаје **Потврду о усаглашености**.
- Именовано тело **води евиденцију о издатим потврдама**.
- Евиденцију о издатим потврдама Именовано тело објављује на својој службеној интернет страници.
- За нове испоруке машине истог произвођача и исте врсте, односно типа машине за коју је издата Потврда о усаглашености користи се извод из евиденције

ДАНОМ ПОЧЕТКА ПРИМЕНЕ ОВОГ ПРАВИЛНИКА, ПРЕСТАЈУ ДА ВАЖЕ:

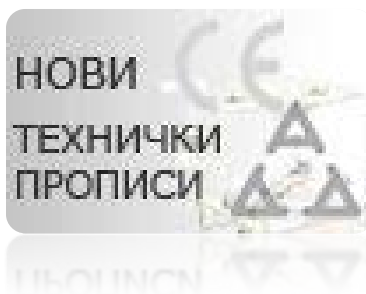
1. Правилник о техничким нормативима за сигурност од статичког електрицитета („Сл. Лист СФРЈ“, бр. 62/73);
2. Правилник о техничким нормативима за ливничку индустрију („Службени лист СФРЈ“, бр. 14/79 и 65/91);
3. Правилник о техничким нормативима за примену моторних ланчаних тестера (пила) у шумарству („Службени лист СФРЈ“, број 34/80);
4. Правилник о техничким нормативима за фасадне лифтове на електрични погон („Службени лист СФРЈ“, број 19/86);
5. Правилник о техничким нормативима за viseће скеле на електрични погон („Службени лист СФРЈ“, број 19/86);
6. Правилник о техничким нормативима за пластичну прераду обојених метала
7. („Службени лист СФРЈ“, број 25/86);
8. Правилник о техничким нормативима за лифтове на електрични погон за вертикални превоз терета са кабином у коју није могућ приступ људи („Службени лист СФРЈ“, број 55/87);
9. Правилник о техничким нормативима за дизалице („Службени лист СФРЈ“, број 65/91);
10. Правилник о техничким нормативима за покретне степенице (ескалаторе) и
11. Покретне стазе за превоз лица („Службени лист СФРЈ“, број 83/94);
12. Правилник о техничким нормативима за пољопривредне машине („Службени лист СРЈ“, број 34/95);
13. Правилник о техничким и другим захтевима за аутомобилске лестве на моторни погон („Службени гласник РС“, број 56/09);
14. Наредба о обавезном атестирању ланаца и саставних елемената ланаца („Службени лист СФРЈ“, број 9/83);
15. Наредба о обавезном атестирању челичне ужади за општу намену („Службени лист СФРЈ“, бр. 61/83 и 17/88).

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

ХВАЛА НА ПАЖЊИ

zoran.bakic@merr.gov.rs

<http://www.merr.gov.rs>

<http://www.tehnis.merr.gov.rs>